

درس سیزدهم: (فضیلت آراستگی)

درسنامه

درس ۱۳ (در یک نگاه)

آراستگی شیوه پیشوایان دین

مقبولیت

عفاف ← ارتباط عفاف با آراستگی و مقبولیت

زن مظهر عفاف

آراستگی شیوه ی پیشوایان دین

تعریف آراستگی: آراستگی به معنای بهتر کردن وضع ظاهری و باطنی و زیبا نمودن این دواست.

انواع آراستگی

دو نوع آراستگی داریم:

۱. آراستگی باطنی که **← (نتیجه)** برخورداری روح انسان از صفات زیبایی همچون ادب، حُسن خلق، سخاوت و مهربانی است.

۲. آراستگی ظاهری که **← (نتیجه)** مرتب بودن وضع ظاهر و توجه به نظافت و زیبایی است.

کلمه

۱. انسان به طور طبیعی به آراستگی علاقه دارد و می‌کوشد تا هم درون خود را آراسته کند و هم با ظاهری آراسته در جامعه حضور یابد.

۲. پیشوایان ما هم در آراستگی باطنی خود تلاش می‌کردند **← (یعنی)** آراسته به زیبایی‌های اخلاقی بودند و هم به آراستگی ظاهری خود توجه داشتند و مؤمنان را نیز به رعایت آن دعوت می‌کردند و آراستگی را از اخلاق مؤمنان می‌دانستند.

به طور مثال:

۱. هنگامی که کسی در خانه پیامبر (ص) را می‌زد و قصد ملاقات با ایشان را داشت، آن حضرت ابتدا به آینه نگاه می‌کرد و موهای خود را شانه می‌زد و لباس خود را مرتب‌تر می‌کرد و می‌فرمود: «خدای تعالی دوست دارد وقتی بنده‌اش به سوی دوستان خود می‌رود، آماده و آراسته باشد.»

۲. روزی یکی از مدعیان زهد و پرهیز از دنیا، امام صادق (ع) را دید که لباس زیبایی پوشیده است. وی به امام گفت: جدّ شما این‌گونه لباس‌ها را نمی‌پوشید. امام فرمود: «در آن زمان مردم در سختی بودند، اما امروز ما در شرایط بهتری هستیم و عموم مردم توانایی پوشیدن چنین لباسی را دارند.» همچنین ایشان می‌فرماید «خداوند آراستگی و زیبایی را دوست دارد و از نپرداختن به خود و خود را ژولیده نشان دادن، بدش می‌آید.»

و نیز فرمود: «دو رکعت نماز که با بوی خوش گذارده شود، بهتر از هفتاد رکعت نماز بدون بوی خوش است.» پیشوایان دین به هر یک از گروه مردان و زنان نیز سفارش‌های جداگانه‌ای می‌کردند، به عنوان نمونه:

نمونه اول: پیامبر (ص) به مردان می‌فرمود: «سبیل و موهای بینی خود را کوتاه کنید و به خودتان برسید زیرا این کار بر زیبایی شما می‌افزاید.»

نمونه دوم: پیامبر (ص) با وجود آنکه مردان را به کوتاه کردن ناخن سفارش می‌کرد اما به زنان توصیه می‌کرد «ناخن‌های خود را مقداری بلند بگذارند چون برای آنان زیباتر است.» این شیوه رسول خدا (ص) و پیشوایان دیگر ما **← (سبب شد)** که مسلمانان در اندک مدتی به آراسته‌ترین و پاکیزه‌ترین ملت‌ها تبدیل شوند. ۲. و الگو و سرمشق ملت‌های دیگر قرار گیرند.

کلمه

۱. آراستگی، اختصاص به زمان حضور در اجتماعات و معاشرت‌ها ندارد **← (بلکه)** شامل زمان حضور در خانواده، و از آن مهم‌تر زمان عبادت نیز می‌شود.

توصیه‌های مهم پیشوایان دین هنگام عبادت

۱. استفاده از عطر

۲. شانه زدن موها

۳. پوشیدن لباس‌ها روشن و تمیز

۴. پاک بودن تمامی بدن

۲. تکرار دائمی نماز در شبانه روز

۱. این آراستگی و پاکی را در طول روز حفظ می‌کند.

۲. زندگی را پاک و باصفا می‌سازد.

مقبولیت

یکی از نیازهای انسان، نیاز به مقبولیت در جمع خانواده، همسالان و جامعه است. ما دوست داریم دیگران ما را فرد مفید و شایسته‌ای بدانند و تحسین کنند. این نیاز در دوران جوانی و نوجوانی نمود بیشتری دارد و **(سبب می‌شود)** که نوجوان و جوان بیشتر به خود پیردازد و توانایی‌ها و استعدادهای خود را کشف و شکوفا کند و در معرض دید دیگران قرار دهد.

مثلاً:

جوانی که با نشان دادن استعداد خود در یک رشته ورزشی یا خلق اثر هنری یا کاری مؤثر در کارگاه صنعتی، تحسین دیگران را برانگیزد، از این قبیل است.

البته:

اندک افرادی نیز وجود دارند که به این نیاز طبیعی پاسخ‌های درستی نمی‌دهند و با:

۱. پوشیدن لباس‌های نامناسب

۲. یا به کار بردن کلام زشت و ناپسند

۳. یا گذاشتن سیگاری بر لب

می‌خواهند وجود خود را برای دیگران اثبات کنند. این قبیل اعمال **(نشانه)** ضعف روحی و ناتوانی در اثبات خود از راه درست و سازنده است.

عفاف

تعریف عفاف: «عفاف» حالتی در انسان است که به وسیله آن خود را در برابر تندروری‌ها و کندروی‌ها کنترل می‌کند تا بتواند در مسیر اعتدال و میانه‌روی پیش رود و از آن خارج نشود.

یعنی: در برآورده کردن هر یک از علایق و نیازهای درونی، به گونه‌ای عمل نمی‌کند که یا به طور کامل غرق در آن شود و از دیگر نیازها غافل شود یا به طور کل آن‌ها را کنار بگذارد. و به کوتاهی و تفریط دچار شود. **(بلکه)** در حد مطلوب و صحیح به برآورده کردن همه نیازها توجه دارد.

تعریف تبرّج: برخی انسان‌ها در آراستگی ظاهری و ابراز و وجود و مقبولیت، دچار تندروری می‌شوند، به گونه‌ای که در آراسته کردن خود، زیاده‌روی می‌کنند و به خودنمایی می‌رسند. قرآن کرم این حالت را «تبرّج» می‌نامد و آن را کاری «جاهلانه» می‌شمارد.

سوال چرا اسلام ما را به آراستگی توصیه می‌نماید و از خودنمایی و افراط در آراستگی پرهیز می‌دهد؟

پاسخ: زیرا زیاده‌روی در آراستگی و توجه بیش از حد به آن **(باعث)** غفلت انسان از هدف زندگی و مشغول شدن به کارهایی می‌شود که عاقبتی جز دور شدن از خدا ندارد.

ارتباط عفاف با آراستگی و مقبولیت: انسان عقیف، چه مرد و چه زن، خود را کنترل می‌کند و آراستگی خود را در حد متعادل نگه می‌دارد و به «تبرّج» دچار نمی‌شود. انسان عقیف زیبایی ظاهری خود را وسیله خودنمایی و جلب توجه دیگران قرار نمی‌دهد و اجازه نمی‌دهد که به شخصیت انسانی او توهین شود. او حیا می‌کند که برخی افراد به خاطر امور سطحی و کوچک، زبان به تحسین و تمجید او بکشایند و به او به عنوان ابزاری برای لذت جویی نگاه کنند. او در وجود خود، استعدادها و ارزش‌های برتر و والاتری می‌یابد که می‌تواند تحسین و احترام واقعی دیگران را برانگیزد.

هچنین:

یک انسان عقیف، از مقبولیت نزد همسالان و جامعه گریزان نیست **(ما)** خود را با ارزش‌تر از آن می‌داند که این مقبولیت را از راه جلب توجه ظاهری به دست بیاورد و خود را در حد ابزاری برای هوسرانی دیگران پایین آورد.

بنا بر این:

به همان میزان که رشته‌های عفاف در روح انسان قوی و مستحکم می‌شود، نوع آراستگی و پوشش او باوقارتر و به همان میزان که رشته‌های عفاف انسان ضعیف و گسسته می‌شود، آراستگی و پوشش او سبک‌تر و جنبه خودنمایی به خود می‌گیرد.

دو جهت:

امام علی (ع): «مبادا خود را برای جلب توجه دیگران بیارایی که در این صورت ناچار می‌شوی با انجام گناه به جنگ خدا بروی.»

امام صادق (ع): «لباس نازک و بدن نما نپوشید زیرا چنین لباسی نشانه سستی و ضعف و بی‌زاری است.»

زن مظهر عفاف

گرچه عفاف، خصلت هر انسان با فضیلتی، اعم از زن و مرد است اما وجود آن در زنان و دختران ارزش بیشتری دارد **(زیرا)** خداوند زنان را بیش از مردان به نعمت زیبایی آراسته است. زن، مظهر جمال و زیبایی است و این زیبایی، هم درونی و هم ظاهری است. احساسات لطیف زن که بیانگر زیبایی‌های درونی وی است، با زیبایی ظاهری او عجین شده است، برای حفظ همین نعمت است که خداوند احکام ویژه‌ای را برای زن قرار داده است **(ت)** گوهر زیبایی وجودش از نگاه ناهلان دور بماند و روح بلندش تحقیر نشود.

کتابه

۱. دریافت هر نعمتی از جانب خدا، مسئولیتی را نیز به همراه می‌آورد، همان‌طور که اگر کسی به نعمت علم زینده شد، نباید علمش را ابزار دست قدرتمندان ستم پیشه کند، نعمت زیبایی نیز نباید در خدمت هوسرانان قرار گیرد.
۲. همان‌گونه که اگر انسان از علم خود به درستی استفاده نکند، به جای رستگاری، شقاوت نصیبش می‌شود، عرضه نابجای زیبایی، به جای گرمی بخشیدن به کانون خانواده ← عفت و حیا را از بین می‌برد و این گوهر مقدس را از او می‌گیرد.

اندیشه و تحقیق

سوال ۱) چه تفاوتی میان آراستگی و خودنمایی ظاهری است؟

پاسخ: در آراستگی انسان به دنبال بهتر کردن وضع ظاهری خویش است اما خودنمایی باعث غفلت از هدف اصلی زندگی می‌شود.

سوال ۲) چرا خصلت ارزشمند عفاف در وجود زنان از ارزش بیشتری برخوردار است؟

پاسخ: زیرا خداوند زنان را بیش از مردان به نعمت زیبایی آراسته است و عرضه نابجای زیبایی، به جای گرمی بخشیدن به کانون خانواده، عفت و حیا را از بین می‌برد و این گوهر مقدس را از او می‌گیرد.

۲۰ نمره

آزمون درس سیزدهم

۱۳

۲	الف) درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (درست / نادرست) مشخص کنید. ۱. آراستگی باطنی نتیجه آراستگی ظاهری است. ۲. آراستگی اختصاص به زمان حضور در اجتماعات ندارد. ۳. افراط در آراستگی مورد تأیید اسلام نیست. ۴. ضعیف شدن عفاف باعث ضعیف شدن آراستگی می‌شود.	☐ درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست
۲	ب) جملات زیر را با کلمات مناسب کامل کنید. ۵. آراستگی ..... نتیجه برخورداری روح انسان از صفات زیباست. ۶. قرآن کریم تبرج را کاری ..... می‌شمرد. ۷. لباس نازک و بدن‌نما نشانه ..... است. ۸. وجود عفاف در ..... و ..... ارزش بیشتری دارد.	(مهاب - توران - فرادر ۹۹)
۱	پ) گزینه صحیح را مشخص کنید. ۹. امام صادق (ع) استفاده از کدام پوشش را نهی نموده است و علت آن چیست؟ (۱) لباس نامناسب - ضعف دینداری (۲) لباس نازک - به جنگ خدا رفتن (۳) لباس بدن‌نما - ضعف دینداری (۴) لباس بدن‌نما - به جنگ خدا رفتن ۱۰. از دیدگاه اسلام ..... باعث غفلت انسان از هدف اصلی زندگی می‌شود. (۱) عدم مقبولیت (۲) لباس نازک (۳) آراستگی ظاهری (۴) زیاده روی در آراستگی	(کنکور سراسری - ۱۴۰۰)
۲/۵	ت) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید. ۱۱. دو نوع آراستگی را نام ببرید. ۱۲. خداوند چه کاری را جاهلانه معرفی می‌کند؟ ۱۳. چرا پیشوایان دینی ما را از پوشیدن لباس نازک و بدن‌نما نهی کرده‌اند؟ ۱۴. براساس سخن حضرت علی (ع) آراستگی برای جلب توجه دیگران باعث چه چیزی می‌شود؟ ۱۵. عرضه نابجای زیبایی‌ها توسط زن چه نتیجه‌ای به دنبال دارد؟	
۳	د) تعریف مفاهیم ۱۶. آراستگی ۱۷. عفاف ۱۸. تبرج	

(و) کشف ارتباط

۱۹. هر یک از عبارتهای ستون سمت راست با کدام یک از عبارتهای ستون سمت چپ ارتباط دارد؟ (سمت چپ یک مورد اضافی است).

ب ۱. عفاف ۲. تبرج ۳. مقبولیت ۴. آراستگی ۵. ضعف دینداری	الف الف) لباس نازک و بدن نما ب) خصلت انسان با فضیلت ج) کاری جاهلانه د) بهتر کردن وضع ظاهر
--	--

ه) به سؤالات زیر پاسخ کامل و تشریحی دهید.

۲۰. چرا اسلام ما را از خودنمایی و افراط در آراستگی پرهیز می دهد؟
 ۲۱. چه تفاوتی میان آراستگی و خودنمایی ظاهری وجود دارد؟
 ۲۲. شیوه پیامبر اسلام (ص) و پیشوایان دین در آراستگی باعث چه چیزی شد؟
 ۲۳. چرا عفاف در وجود زنان ارزش بیشتری دارد؟
 ۲۴. چهار مورد از توصیه های پیشوایان دین در زمینه آراستگی به هنگام عبادت را نام ببرید.

۱/۵ (مانندگار البرز - تهران - فرداد ۹۸)

۱/۵

۱/۵

۲

۱

(مطهری - تهران - فرداد ۱۴۰۰)

پاداشیت:

Dotted lines for writing answers.

گلبرگ

درس سیزدهم: فضیلت آراستگی